№ 3. Warszawa, dnia 27 Grudnia 1918 r. Rok I.

# DZIENNIK URZĘDOWY

## MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Cena numeru pojedyńczego 1 mk. „Dziennik Urzędowy" przyjmuje ogłoszenia instytucji społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji. Cena za wiersz drobnego pisma jednoszpaltowego 1 mk.

Redakcja i Administracja: Pałac Brühlowski, pl. Saski № 9.



## I.

### 32.

### DEKRET
### o 8-mio godzinnnym dniu pracy.

Art. 1.

Od dnia ogłoszenia w Dzienniku Praw Państwa Polskiego niniejszych przepisów praca robotnika lub pracownika we wszystkich zakładach przemysłowych, górniczych, hutniczych, rzemieślniczych, przy komunikacjach lądowych i wodnych oraz przedsiębiorstwach handlowych trwać ma bez wliczenia przerw odpoczynkowych najwyżej 8 godzin na dobę, zaś w dni sobotnie godzin 6.

Art. 2.

W tych działach pracy, w których charakter zajęć wymaga dłuższej jednorazowej pracy, ogólna liczba godzin pracy w tygodniu nie może przekraczać 46 godzin, nie wliczając przerw odpoczynkowych.

Art. 3.

W handlu 6-cio godzinny dzień pracy przeniesiony być może, na mocy uchwały gminy miejskiej lub wiejskiej, z dnia sobotniego na inny powszedni dzień w tygodniu. Uchwała taka wymaga zatwierdzenia Ministrą Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 4.

Dekret niniejszy nie może pociągać za sobą obniżenia płac robotników i pracowników.

Art. 5.

Nadliczbowe godziny pracy muszą muszą być specjalnie wynagradzane, przyczem odnośna umowa, dotycząca dobrowolnych nadliczbowych godzin, winna być bezzwłocznie przedstawiona do zatwierdzenia inspektorowi pracy. Obowiązkowa praca dodatkowa usprawiedliwioną być może tylko przez warunki, wywołane siłą wypadków żywiołowych, lub przez wyjątkowe okoliczności.

Art. 6.

Pracodawcy, winni przekroczeń w zakresie niniejszych przepisów, podlegać będą w drodze administracyjnej grzywnom do marek 5000.

Art. 7.

Wykonanie niniejszego dekretu przekazuje się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej. Do chwili zorganizowania w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej inspekcji pracy czynności w tym zakresie spełniać będą polityczne władze administracyjne.

Art. 8.

Minister Pracy i Opieki Społecznej wydawać będzie w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu rozporządzenia szczegółowe co do wykonania niniejszych przepisów i rozstrzygać wątpliwości , wyniknąć mogące przy ich stosowaniu.

Dan w Warszawie, dnia 23 listopada 1918 r.

Naczelnik Państwa
(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów
(—) *Moraczewski.*

„Dz. Pr." Nr. 17, poz. 42.

## 33.

## DEKRET
## o sekwestrze zakładów przemysłowych.

Zakłady przemysłowe, zarządzane przez b. władze okupacyjne, — o ile nie zostały przyjęte przez prawowitych właścicieli — podlegają aż do dalszych zarządzeń sekwestrowi Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Zarząd nad tymi zakładami obejmują odpowiednie Ministerstwa za pośrednictwem mianowanych przez siebie administratorów przymusowych w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu.

Dan w Warszawie, dnia 23 listopada 1918 r.

Naczelnik Państwa
(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów
(—) *Moraczewski.*

„Dz. Pr." Nr. 17, poz. 43.

## 34.

## DEKRET
## o sekwestrze surowców, półfabrykatów i towarów.

Art. 1.

Wszystkie rozporządzenia b. władz okupacyjnych, dotyczące sekwestru surowców, półfabrykatów i wszelkich towarów, pozostają aż do dalszych zarządzeń w mocy, a to ze względu na wywołany rządami okupantów brak surowców na potrzeby ludności i przemysłu oraz w celu zapobieżenia wywozowi zapasów krajowych zagranicę.

Art. 2.

Sprzedaż i przewóz zasekwestrowanych na mocy powyższych rozporządzeń towarów może odbywać się jedynie na podstawie pozwoleń. O miejscu i terminie, od którego rozpocznie się wydawanie pozwoleń, nastąpi oddzielne rozporządzenie.

Dan w Warszawie, dnia 23 listopada 1918 r.

Naczelnik Państwa
(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów
(—) *Moraczewski.*

„Dz. Pr." Nr. 17, poz. 44.

## 35.

## DEKRET
## o utworzeniu Ministerstwa Sztuki i Kultury.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię, co następuje:

Art. 1.

Zostaje utworzone Ministerstwo Sztuki i Kultury.

Art. 2.

Do Ministra Sztuki i Kultury należy zawiadywanie i opieka nad sztuką, literaturą piękną, zabytkami, muzeami sztuki, teatrami i wykształceniem estetycznem narodu.

Art. 3.

Dziedziny, w artykule poprzedzającym wymienione, zostają wyjęte z zakresu kompetencji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w którego zawiadywaniu pozostają wszystkie inne dziedziny, wyszczególnione w art. 26 Dekretu o tymczasowej organizacji władz z dnia 3 stycznia 1918 r.

Art. 4.

Art. 3 Statutu Rady Oświecenia Publicznego z dnia 13 września 1918 r. zostaje zmieniony w ten sposób, że Rada Oświecenia Publicznego składa się z 37 osób, a mianowicie oprócz osób, wyliczonych w ust. b. tegoż artykułu, w skład Rady Oświecenia Publicznego wejdzie jeden przedstawiciel Ministerstwa Sztuki i Kultury.

Art. 5.

Wykonanie niniejszego dekretu powierza się Ministrowi Sztuki i Kultury w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Dan w Warszawie, dnia 5 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa
(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów
(—) *Moraczewski.*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Prauss.*

Minister Sztuki i Kultury
(—) *M. Downarowicz.*

„Dz. Pr." Nr. 19, poz. 52.

## 36.

## DEKRET

## w przedmiocie utworzenia Urzędu Rozdzielczego w celu centralizacji zamówień rządowych.

Art. 1.

Przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu powstaje Urząd Rozdzielczy zamówień rządowych na wyroby przemysłowe, w którego skład wchodzą delegaci Ministerstw: Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Spraw Wojskowych, Aprowizacji, Robót Publicznych, Komunikacji, Poczt i Telegrafów i Skarbu.

Art. 2.

Przewodniczącego Urzędu Rozdzielczego mianuje Minister Przemysłu i Handlu.

Art. 3.

Wszystkie organy rządowe winny skierowywać swoje zamówienia na wyroby przemysłowe do Urzędu Rozdzielczego, który będzie dzielił te zamówienia pomiędzy odpowiednie zakłady przemysłowe.

Art. 4.

Opracowanie przepisów, któremi Urząd Rozdzielczy rządzić się będzie przy wykonywaniu swoich zadań, powierza się Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Dan w Warszawie, dnia 7 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa
(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów
(—) *Moraczewski.*

Minister Przemysłu i Handlu
(—) *J. Iwanowski.*

„Dz. Pr." Nr. 19, poz. 55.

## 37.

## USTAWA

## Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Art. 1.

Zanim na mocy uchwały sejmowej nie zostanie powołany do życia Bank Polski Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa, założona i prowadzona aż do 11 listopada 1918 r. przez okupacyjną władzę niemiecką, jest jedyną emisyjną instytucją bankową Państwa Polskiego, kasą centralną urzędów państwowych i miejscem przechowywania depozytów, znajdujących się pod opieką państwa.

Art. 2.

Suma marek polskich, wypuszczonych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową do 11 listopada 1918 r., wynosi 880.150.857 marek 50 fenigów. Za pewność aktywów, w jakich została umieszczona wykazana wyżej suma, odpowiada Państwo Niemieckie. Dalszą emisję marek polskich Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa prowadzi na rachunek Państwa Polskiego, pod nadzorem rządu, a specjalnie Ministra Skarbu, na zasadach, wyszczególnionych w następnych punktach.

Art. 3.

Suma biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, wypuszczonych po 11 listopada 1918 r., nie może przewyższać 500 miljonów marek.

Art. 4.

Marki polskie są środkiem prawnym płatniczym w całem państwie i przyjmowane są przez wszystkie urzędy, według wartości nominalnej. W tych dzielnicach kraju, w których prawnie obiegają jeszcze ruble lub korony, stosunek marek polskich do tych pieniędzy przy zapłatach skarbowych ustanawiany będzie perjodycznie przez Ministra Skarbu.

Art. 5.

Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej nie wolno wydać ani jednego biletu, niezabezpieczonego całkowicie złotem, licząc 2784 marki za 1 kilogram złota, albo następującemi wartościami:

a) wekslami, złożonemi do dyskonta albo na zabezpieczenie kredytu w rachunku bieżącym, przyczem weksle muszą mieć conajmniej 2 podpisy i żyro jednego z banków polskich, posiadającego w Kasie kredyt; do terminu płatności weksli nie może brakować więcej nad 4 miesiące;
b) towarami, złożonemi na zabezpieczenie pożyczek, udzielanych w stosunku połowy wartości szacunku rynkowego;
c) polskiemi papierami procentowemi i dywidendowemi, na zastaw których Kasa udziela pożyczek według norm, oznaczonych przez zarząd i zatwierdzonych przez Ministra Skarbu;
d) polskiemi papierami procentowemi, nabytemi na własny rachunek Kasy, do sumy nie przewyższającej 10 miljonów marek;
e) banknotami rosyjskiemi i austrjackiemi, nabywanymi przez Kasę na własny rachunek, do sumy nie przewyższającej 10 miljonów marek; dalsze nabywanie wymienionych banknotów może byc zarządzone tylko przez Ministra Skarbu;
f) banknotami rosyjskiemi i austrjackiemi, zastawianemi w Kasie według norm, oznaczonych przez zarząd i zatwierdzonych przez Ministra Skarbu;
g) banknotami niemieckiemi, wymienianemi na marki polskie podług uznania zarządu do sumy 10 miljonów marek; dalsze zwiększenie tej sumy zależy od decyzji Ministra Skarbu;
h) nabywanemi na własny rachunek Kasy pieniędzmi, czekami i wekslami tych państw, których pieniądze nie były prawnym środkiem płatniczym w Polsce podczas okupacji.

Arr. 6.

Wszelkie pożyczki udzielane są tylko w markach polskich i mają być spłacone w tej lub w przyszłej polskiej walucie według kursu, który obowiązywać będzie dla konwersji wszelkich zobowiązań płatniczych.

Art. 7.

Pożyczki udzielane są na termin nie dłuższy nad 6 miesięcy. Stopę procentową i prowizyjną oznacza zarząd.

Art. 8.

Zastaw papierów i towarów odbywa się przez oddanie ich Kasie przy deklaracji, wyrażającej zgodę właściciela na sprzedaż zastawów przez Kasę za pośrednictwem maklera giełdowego, o ile w 10 dni po ustalonym terminie pożyczka nie będzie zapłaconą. Za zgodą Ministra Skarbu może też być udzielona pożyczka na towary, znajdujące się na składzie pożyczającego, pod jego opieką i odpowiedzialnością.

Art. 9.

Zastawione papiery nie mogą być sekwestrowane i zaliczane do masy upadłości dłużnika, zanim nie zostanie spłacona cała suma długu należna Kasie.

Art. 10.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa przyjmuje wkłady gotówkowe tylko bezprocentowe, bądź na przechowanie, bądź na rachunek bieżący, zwyczajny lub przekazowy (giro).

Art. 11.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa jest kasą centralną wszystkich urzędów państwowych, a przedewszystkiem kas skarbowych, które z polecenia Ministra Skarbu przelewają do Kasy wolne fundusze na rachunek Skarbu Państwa. Kasa zarządza rachunkiem Skarbu bezpłatnie. Wszelkie wypłaty Skarbu Kasa załatwia w granicach rozporządzalnej gotówki na rachunku Skarbu Państwa bez żadnej prowizji. Na zlecenia Skarbu Kasa inkasuje bezpłatnie należności skarbowe we wszystkich miejscowościach, gdzie posiada własne oddziały.

Art. 12.

Krótkoterminowe, najdłużej 6-miesięczne, pożyczki Skarbowi Państwa na zastaw biletów skarbowych i gminom na zastaw ich prawnie wypuszczonych obligów Kasa może wydawać tylko na zasadzie każdorazowego postanowienia Rady Ministrów, zatwierdzonego przez Naczelnika Państwa, a po zebraniu się Sejmu jedynie na zasadzie uchwały sejmowej. Za pożyczki skarbowe Kasa nic nie pobiera, za pożyczki komunalne pobiera 5%.

Art. 13.

Prowizję za wszelkie bankowe czynności pośredniczące oznacza zarząd.

Art. 14.

Kasa może otwierać oddziały na całym obszarze Państwa po zatwierdzeniu odnośnego wniosku zarządu przez Ministra Skarbu.

Art. 15.

Zarząd Kasy powierza się dyrekcji, złożonej z naczelnego dyrektora i jego zastępcy, mianowanych przez Prezydenta Ministrów na wniosek Ministra Skarbu. Zarząd w swojej działalności kieruje się niniejszą ustawą i przepisami, wydanemi przez Ministra Skarbu.

Art. 16.

Bilanse miesięczne Kasy drukuje się w gazecie urzędowej oraz conajmniej w 3 miejscowych

gazetach według wyboru zarządu. O stanie emisji banknotów podaje się do wiadomości co 10 dni. W każdym bilansie miesięcznym, obejmującym stan majątku od początku istnienia Kasy, zaznacza się wpływy na poczet aktywów, przyjętych 11 listopada 1918 r.

Art. 17.

Minister Skarbu perjodycznie zarządza re wizję bilansów i kas oraz całej biurowości Kasy według swego uznania. To samo prawo przysługuje Prezydentowi Ministrów, który może delegować do tej czynności zarówno urzędników państwowych jak i prywatnych rzeczoznawców,

Art. 18.

Cały zysk, jaki okaże się przy zamknięciu rachunków rocznych Kasy, przelewa-się na fundusz rezerwowy, o którego przeznaczeniu, jak również o likwidacji Kasy, zadecyduje Sejm.

Art. 19.

Za podrabianie banknotów Kasy grozi taka sama odpowiedzialność, jak za podrabianie papierów państwowych.

Art. 20.

We wszystkich wypadkach, których ustawa uiniejsza nie rozstrzyga, Kasa podlega ogólnemu prawu. W razie jakichbądź wątpliwości przy stosowaniu ustawy rozstrzyganie ich należy do Ministra Skarbu.

Art. 21.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą ustawa Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z dnia 9 grudnia 1916 r. (Dz. Rozp. dla Jen.-Gub. Warsz. № 57 z d. 13 grudnia 1916 r.).

WasJzawa, dn. 7 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa
*J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów
*Moraczewski.*

Kierownik Ministerstwa Skarbu
(—) *Byrka.*

„Dz. Pr.“ № 19, poz. 56.

## 38.

## DEKRET
## w przedmiocie niektórych zmian w Kodeksie Karnym i Ustawie Postępowania Karnego.

Art. 1. Uchyla się część 2 art. 20 Kodeksu Karnego, Uwagę 1 do tegoż artykulu i zdanie pierwsze części 1-ej art. 24 K. K.

Ustęp 1 art. 55 K. K. otrzymuje brzmienie następujące:

„Zamiast kary śmierci i ciężkich robót bezterminowych stosuje się zamknięcie w więzieniu na czas do lat 12, zamiast ciężkich robót terminowych i zesłania na osiedlenie — więzienie do lat 8, a zamiast domu poprawy — więzienie do lat 3“.

W zdaniu ostatniem części 1 art. 3 przepisów przechodnich do Kodeksu Karnego z dnia 7 sierpnia 1917 r. № 1 Dziennika Urzędowego Departamentu Sprawiedliwości T. R. S. opuścić należy słowa „i miesięcy sześciu“.

W zdaniu pierwszem części 3 tegoż artykułu w miejsce słowa „niniejsze“ wstawić należy: „odnośne tegoż kodeksu“.

Art. 2. Art. $2^1$ Ustawy Postępowania Karnego otrzymuje brzmienie następujące:

„Ścigane są z oskarżenia prywatnego:

1) przestępstwa, wymienione w art. 356, 359, 369, 373, 376 ustęp 2 części 1 i część 2, 377, 417, 418, 419, 469 cz. 1, 470, 474 cz. 1 K. K., o ilę te trzy ostatnie artykuły dotyczą uszkodzeń lekkich, 475, 507, część 2, 510 część 1 i ustęp 1 części 2, 511, 530, 531, 532 ustęp 1 części 1-ej, 533, 540, 543, 544, 545, 547, 620, 621, 622, 623, 633, 634 K. K.;
2) kradzieże, oszustwa i przywłaszczenia między krewnymi w linji prostej lub współmałżonkami;
3) drobne kradzieże, oszustwa i przywłaszczenia, dokonane w obrębie wspólnego ognizka domowego przez nieletnich do lat 21 u swoich krewnych i powinowatych do trzeciego stopnia, oraz opiekunów, wychowawców i służbodawców w czasie stałego zamieszkiwania u nich.

Sprawy powyższe ulegają umorzeniu w razie pojednania się stron przed uprawomocnieniem się wyroku“.

Art. 3. Art. $2^2$ Ustawy Postępowania Karnego otrzymuje brzmienie następujące:

„Sprawy o przestępstwa, wymienione w art. 471 K. K., o ile dotyczą ojca lub matki lub innych krewnych wstępnych, z wyjątkiem wypadków bardzo ciężkiego uszkodzenia ciała, w art. 476 K. K., o ile dotyczą ojca i matki, tudzież w art. 478, 505, 506. 507 cz. 1, dalej w art. 513 ustęp 2, 514, 515 ustęp 2 i 3, o ile dotyczą osób ponad lat 14, 517, 520 ustęp 1 i 3, 521. 535, 541, 542 K. K., mogą być wszczęte wyłącznie wskutek skargi osób pokrzywdzonych; zaś o przestępstwo z art. 534 K. K. — na żądanie Ministra Sprawiedliwości.

Dalsze dochodzenie odbywa się z urzędu“.

Art. 4. Po art. $2^2$ Ustawy Postępowania Karnego wprowadza się art. $2^3$ w brzmienię następującem:

„Z urzędu ścigane będą czyny, wymienione w art. 475 K. K., rozmyślne lekkie uszkodzenia ciała, dalej groźby, tudzież zniewagi nie będące zniesławieniem, spełnione względem pokrzywdzonych:
1) wymienionych w części 4 art. 636 K. K., w czasie lub z powodu wykonywania przez nich obowiązków służbowych;
2) wymienionych w ustępie 4 części 1 art. 532 K. K.;
3) duchownego podczas odprawiania nabożeństwa lub spełniania posług religijnych;
4) kapitana statku parowego lub okrętu morskiego, przez osobę, należącą do załogi, albo przez pasażera.

W wypadkach zniesławienia ściganie nastąpi: na wniosek osoby pokrzywdzonej (art. 2[2] U. P. K.), a w wypadku ustępu 2 na wniosek właściwej komendy".

Art. 5. Art. 2 Przepisów Przechodnich do Ustawy Postępowania Karnego z 18 lipca 1917 r., № 1 Dziennika Urzędowego Departamentu Sprawiedliwości T. R. S., otrzymuje brzmienie następujące:

„Rozpoznaniu sądów pokoju w sprawach karnych ulegają:
1) przestępstwa, zagrożone w częściach 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 K. K. oraz w innych przepisach karnych karą osadzenia w areszcie lub karą grzywny oddzielnie lub łącznie z karami dodatkowemi, oraz wszystkie wymienione w części 36 K. K., z wyjątkiem przestępstwa z art. 626. o ile zachodzi możliwość zastosowania ostatustępu tego artykułu, tudzież z wyjątkiem przestępstwa z art. 632 część 2 ustęp 1 K. K.;
2) przestępstwa, wymienione w art. 274 cz. 1, 276, 277 cz. 2, 283 K. K., w art. 469 część 1 i 470 K. K., w wypadkach lekkiego uszkodzenia ciała, dalej w art. 474 K. K., o ile uszkodzenie jest lekkie i nie zachodzi możliwość zastosowania ostatniego ustępu tego artykułu, wreszcie — w art. 475, 512 cz. 2 i 3, 531, 573 cz. 2, 617 i 619 cz. 1 K. K.;
3) przestępstwa, wymienione w art. 574 cz. 1, 3, 4, w art. 581 cz. 1, 2, 4, w art. 591 cz. 1, 3, w art. 592 i 607 ustęp 2 K. K., o ile szkoda, wyrządzona lub zamierzona w obu ostatnich wypadkach, nie przenosi 1000 mk.;
4) ukrycie lub nabycie, zagrożone karą w części 1 art. 616 K. K., gdy przedmioty cudze uzyskane zostały za pomocą występku i gdy czyn, którego dotyczy ukrycie lub nabycie, należy do właściwości sądów pokoju;
5) sprawy o przestępstwa, wymienione w art. 574 cz. 2, 581 cz. 3, 586 i 596 K. K., gdy prokurator, przewidując w danej sprawie warunki art. 53 K. K., skieruje ją do sądu pokoju; wówczas winny ulegnie karze nie surowszej, jak więzienie.

Przepis ustępu 2 części drugiej niniejszego artykułu w sprawach tych nie ma zastosowania.

Nie ulegają rozpoznaniu sądów pokoju:
1) Sprawy, w których kara dodatkowa polega na pozbawieniu prawa wykonywania zawodu, procederu lub rzemiosła, lub wogóle jakiegokolwiek prawa specjalnego;
2) sprawy, w których wytoczono powództwo cywilne w sumie przewyższającej marek polskich tysiąc;
3) sprawy, w których wartość przedmiotów, ulegających konfiskacie, albo robót, mających być wykonanemi z mocy wyroku, przenosi marek polskich tysiąc".

Art. 6. Art. 3 Przepisów Przechodnich do Ustawy Postępowania Karnego z 18 lipca 1917 r., № 1 Dziennika Urzędowego Departamentu Sprawiedliwości T. R. S., otrzymuje brzmienie następujące:

„Rozpoznaniu sądów okręgowych ulegają następujące sprawy karne:
1) w pierwszej instancji wszelkie przestępstwa, dla których nie są właściwe sądy pokoju, tudzież przestępstwa z art. 418 K. K., dalej — wymienione w art. 2[3] U. P. K., o ile nie stanowią wykroczeń z art. 475 i 530 K. K. lub występku z art. 531 K. K.;
2) w drugiej instancji skargi apelacyjne i incydentalne na wyroki i decyzje sądów pokoju".

Art. 7. Do art. 69 przepisów tymczasowych o kosztach sądowych z dnia 10 lipca 1917 r., № 1 Dziennika Urzędowego Departamentu Sprawiedliwości T. R. S., dodać należy część drugą w brzmieniu następującem:

„Przepis art. 26 stosowany będzie także w postępowaniu karnem".

Art. 8. W zakresie prawa karnego obowiązywać będzie następujący kurs przerachowania: 1 rb. = 2 mk. = 3 kor.

Art. 9. Przepisy niniejsze wchodzą w życie dnia czternastego po dniu ogłoszenia.

Sprawy, które wpłynęły do sądów okręgowych do czasu wejścia w życie niniejszej ustawy, o ile wyznaczono już w nich termin rozprawy głównej, ukończone będą przez sądy okręgowe, choćby na mocy niniejszej ustawy należały do właściwości sądów pokoju.

Dan w Warszawie, d. 9 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa:
*J. Piłsudski*

Prezydent Ministrów:
*Moraczewski*

Minister Sprawiedliwości:
*Supiński*

„Dz. Pr." № 20, poz. 57.

39.

# DEKRET
## w przedmiocie utworzenia Kancelarji Cywilnej Naczelnika Państwa.

Art. 1.

Kancelarja Cywilna Naczelnika Państwa przyjmuje i załatwia korespondencję, kierowaną do Władzy Najwyższej przez organy urzędowe oraz instytucje i osoby prywatne, z wyjątkiem pism, wpływających do Wojskowej Adjutantury Generalnej.

Art. 2.

Akty ustawodawcze i rządowe, wymagające w myśl ustaw obowiązujących zatwierdzenia Władzy Najwyższej, przedstawiane są Naczelnikowi Państwa przez Kancelarję Cywilną.

Art. 3.

Urzędnicy, pozostający na etacie Kancelarji Cywilnej, są urzędnikami państwowymi.

Art. 4.

Kancelarją Cywilną kieruje szef z płacą kategorji IV, według tabeli płac urzędników państwowych. Pozostałe etaty ustali Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 5.

Szefa Kancelarji Cywilnej mianuje Naczelnik Państwa. Urzędników Kancelarji Cywilnej, należących do kategorji V-a, V-b i VI, mianuje Naczelnik Państwa na wniosek szefa Kancelarji Cywilnej. Urzędników, należących do kat. VII i niższych, mianuje szef Kancelarji Cywilnej.

Art. 6.

Na etacie Kancelarji Cywilnej znajdują się urzędnicy do szególnych poruczeń Naczelnika Państwa w Liczbie 4-ch, którzy nie wchodzą w Skład Kancelarji Cywilnej.

Urzędników do szególnych poruczeń mianuje Naczelnik Państwa.

Art. 7.

Ustanowiony reskryptem Rady Regencyjnej z dnia 12. VII. 1918 r. K.-P. Gabinet Cywilny rozwiązuje się. Akta jego winny być przekazane Kancelarji Cywilnej Naczelnika Państwa.

Dan w Warszawie, d. 11 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa
(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów
(—) *J. Moraczewski.*

„Dz. Pr.“ № 20, poz. 59.

40.

# DEKRET
## o wyborach do Rad Miejskich na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

Do czasu uchwalenia przez Sejm ustawy miejskiej wprowadza się tymczasową ordynację wyborczą do Rad Miejskich na zasadach następujących:

Art. 1.

W miastach, mających mniej niż 5.000 mieszkańców, w skład Rady Miejskiej wchodzi 12 radnych.

W miastach, mających od 5-iu do 25-iu tysięcy mieszkańców, skład Rady Miejskiej powiększa się do 24-ch radnych.

W miastach, mających od 25-iu do 45-iu tysięcy mieszkańców, dodaje się do liczby 24-ch radnych 1-go na każde rozpoczęte 2 tysiące mieszkańców ponad 25 tysięcy.

W miastach, mających od 45-iu do 100 tysięcy mieszkańców, dodaje się do liczby 34 radnych 1-go na każde rozpoczęte 5 tysięcy mieszkańców ponad 45 tysięcy.

W miastach, mających powyżej 100 tysięcy mieszkańców, dodaje się do liczby 45 radnych 1-go na każde rozpoczęte 10 tysięcy mieszkańców ponad 100 tysięcy, przyczem liczba radnych nie może przewyższać 70.

W Warszawie w skład Rady Miejskiej wchodzi 120 radnych, w Łodzi 75.

Dla uzupełnienia liczby radnych w razie ich śmierci oraz wrazie złożenia lub utracenia przez nich mandatów wybierani są zastępcy radnych w liczbie, wynoszącej połowę liczby radnych.

Art. 2.

Czynne prawo wyborcze do Rad Miejskich mają wszyscy obywatele bez różnicy płci, którzy: 1) ukończyli 21 lat; 2) posiadają przynależność państwową polską i 3) mieszkają stale w obrębie gminy miejskiej conajmniej od 6-iu miesięcy.

W razie nieobecności przymusowej lub spowodowanej emigracją dla celów zarobkowych warunkami dostatecznymi posiadania czynnego prawa wyborczego co do zamieszkania będą: 1) zamieszkanie w mieście w chwili ogłoszenia wyborów i 2) sześciomięsięczne przed emigracją stałe zamieszkiwanie w danem mieście.

Art. 3.

Nie mogą wybierać: 1) osoby, pozostające pod kuratelą lub upadłością, 2) osoby, pozbawione praw lub ograniczone w prawach na mocy wyroku sądowego, 3) osoby, utrzymujące szynki i domy rozpusty.

Art. 4.

Bierne prawo wyborcze posiadają osoby, mające prawo wyborcze czynne, conajmniej 25 lat skończonych i umiejące czytać i pisać po polsku.

Art. 5.

Członkami Rady Miejskiej nie mogą być: 1) wszyscy płatni urzędnicy miejscy oraz urzędnicy państwowi, sprawujący nadzór nad działalnością gminy miejskiej, 2) funkcjonarjusze policjii milicji ludowej.

Art. 6.

Głosowanie jest tajne i odbywa się na zasadach proporcjonalności.

Art. 7.

Rady Miejskie, obrane na zasadzie niniejszej

ordynacji, będą urzędowały do czasu uchwalenia nowej ustawy wyborczej miejskiej przez Sejm, w każdym razie jednak — o ile Sejm nie poweźmie odpowiedniej uchwały — nie dłużej niż lat 3.

Art. 8.

Na zasadach powyższych mają być przeprowadzone wybory we wszystkich tych miastach, w których Rady Miejskie nie zostały uzupełnione podług Rozporządzenia Rządowego z dnia 30 listopada 1918 roku, oraz w tych, w których Minister Spraw Wewnętrznych zarządzi wybory.

Art. 9.

Ministrowi Spraw Wewnętrznych zaleca się wydanie Regulaminu szczegółowego i przepisów wykonawczych do niniejszego dekretu.

Dan w Warszawie, d. 13 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa
(—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów
(—) *J. Moraczewski.*

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Thugutt.*

„Dz. Pr." № 20, poz. 58.

## 41.

## DEKRET
## w przedmiocie przyznania magistratowi m. Łodzi kredytu w wysokości 7.000.000 mk.

Art. 1. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa przyznaje magistratowi m. Łodzi kredyt w wysokości 7.000.000 (siedem miljonów) marek, zabezpieczony obligacjami m. Łodzi.

Art. 2. Do czasu dostarczenia przez magistrat m. Łodzi powyższych obligacji, co ma nastąpić w ciągu najwyżej 10 dni od chwili wydania pożyczki, Ministerstwo Skarbu zabezpiecza otwarty mu przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową kredyt krótkoterminowemi zobowiązaniami skarbowemi.

Art 3. Wykonanie tego dekretu powierza się Ministrowi Skarbu.

Dan w Warszawie, dnia 16 grudnia 1918.

Naczelnik Państwa:
*J. Piłsudski*

Prezydent Ministrów:
*Moraczewski*

Kierownik Ministerstwa Skarbu:
*Byrka*

„Dz. Pr." № 20, poz. 61.

## 42.

## DEKRET
## w przedmiocie przepisów Tymczasowych o moratorjum mieszkaniowem dla pozostających bez pracy.

Art. 1. W sprawach o eksmisję lokatorów z mieszkań jedno lub dwu izbowych, sąd może z urzędu lub na wniosek pozwanego zawiesić eksmisję na czas do trzech miesięcy, o ile takie zawieszenie jest usprawiedliwione położeniem pozwanego, w szczególności pozostawaniem jego bez pracy, spowodowanem niezależnemi od niego okolicznościami. W tym celu sąd ma prawo zbierać dowody z urzędu. Brak pracy dla pozwanego może być stwierdzony przez odpowiednie zaświadczenie państwowego urzędu pośrednictwa pracy.

Udzielając zwłoki, sąd jednocześnie zawiadamia o tem najbliższy pańtwowy urząd pośrednictwa pracy tudzież zarząd gminy miejskiej lub wiejskiej, w której pozwany ma miejsce stałego zamieszkania.

Art. 2. Traci prawo do korzystania z moratorjum mieszkaniowego robotnik, który na wezwanie państwowego urzędu pośrednictwa pracy nie przyjmie zaofiarowanej mu pracy.

Art. 3. Przepisy niniejsze będą miały zastosowanie do tych miast i osad Państwa Polskiego, na które uzna za stosowne rozciągnąć je Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych. Odnośne uchwały Rady Ministrów winny być ogłaszane w Dzienniku Praw.

Art. 4. Właścicielom domów, dotkniętych tym dekretem, przyznane będą ulgi podatkowe; wysokość i rodzaj tych ulg określi rozporządzenie Ministra Skarbu.

Art. 5. Przepisy niniejsze będą miały moc obowiązującą do dnia 1 lipca 1919 r. Rada Ministrów władną będzie uchylić powyższe przepisy bądź wogóle, bądź też dla poszczególnych miejscowości państwa przed powyższym terminem, o czem winno być ogłoszone w Dzienniku Praw.

Art. 6. Minister Spraw Wewnętrznych wyda odpowiednie zarządzenia w celu wykonania niniejszych przepisów.

Dan w Warszawie, dnia 19 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa:
*J. Piłsudski*

Prezydent Ministrów:
*J. Moraczewski*

„Dz. Pr". № 20, poz. 62.

43.

## DEKRET
## o przedłużeniu niektórych terminów prekluzyjnych przy wyborach do Sejmu Ustawodawczego.

Na wniosek Rady Ministrów stanowię:

Terminy, przewidziane w art. 43. 47, 51, i 54 Ordynacji Wyborczej, przedłuża się o 10 dni.

Polecam Generalnemu Komisarzowi Wyborczemu wydanie instrukcji specjalnej, wyjaśniającej komisarzom wyborczym i wyborcom powyższe zmiany w Ordynacji Wyborczej.

Dan w Warszawie, dnia 19 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa: *J. Piłsudski*
Przezydent ministrów: *Moraczewski*
Minister Spraw Wewnętrznych: *Thugutt*,

„Dz. Pr.“ № 20, poz. 63.

44.

## DEKRET
## o przekazaniu Krajowemu Sądowi Wyższemu w Krakowie niektórych funkcji Sądu Najwyższego.

Na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych przekazuję krajowemu sądowi wyższemu w Krakowie związane z wyborami do Sejmu Ustawodawczego funkcje Sądu Najwyższego według artykułów 24 i 42 Ordynacji Wyborczej w zastosowaniu do okręgów wyborczych Galicji.

Dan w Warszawie, dn. 19 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa:
*J. Piłsudski*

Prezydent Ministrów:
*J. Moraczewski*

Minister Spraw Wewnętrznych:
*Thugutt*

„Dz. Pr.“ № 20, poz. 64.

# II.

## 45.

## ROZPORZĄDZENIE
### Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie Milicji Ludowej.

W wykonaniu dekretu Naczelnika Państwa z dnia 5 grudnia r. b. o organizacji Milicji Ludowej zarządzam co następuje:

Art. I.

Zorganizowanie powstającej Milicji Ludowej powierzam Głównemu Komendantowi Milicji Ludowej.

Art. II.

Wszystkie dotychczasowe samorzutnie zorganizowane ochotnicze formacje straży, obron i milicji obywatelskich podlegają rozwiązaniu stosownie do zarządzeń i w terminach, jakie przezemnie będą dla poszczególnych miejscowości wyznaczone. Przepis ten nie rozciąga się na milicje ciał samorządnych miejskich i powiatowych.

Art. III.

Likwidację wszystkich spraw, wynikających z rozwiązania powyższych formacji, przeprowadzi Komendant Główny Milicji Ludowej. Członkowie ulegających rozwiązaniu formacji winni złożyć posiadaną broń w miejscu i terminach, które oznaczy komendant Główny.

Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą w st. m. Warszawie z dniem 18 grudnia 1918 r.

Warszawa, dnia 16 grudnia 1918 r.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Thugutt.*

## 46.

## REGULAMIN WYBORCZY DO RAD MIEJSKICH.

**Przepisy ogólne.**

Art. 1.

W celu wykonania wyborów do Rad Miejskich należy zarządzić:
1. utworzenie komitetów wyborczych,
2. ustalenie list wyborców,
3. przedstawienie kandydatów,
4. głosowanie,
5. stwierdzenie wyniku głosowania.

O zarządzeniu wyborów w poszczególnych miastach nastąpią oddzielne rozporządzenia.

**Komitety wyborcze.**

Art. 2,

Przeprowadzeniem wyborów w każdem mieście kieruje Główny Komitet Wyborczy, składający się z sędziego pokoju, jako przewodniczącego, oraz z członków, powołanych przez przewodniczcego z pomiędzy osób, korzystających w danem mieście z biernego prawa wyborczego. Przewodniczącego wyznaczy z pośród sędziów właściwy prezes Sądu Okręgowego.

Art. 3.

Liczba członków Głównego Komitetu wyborczsgo wynosi:

w miastach, liczączych mniej, niż 25,000 mieszkańców—5 osób;

w miastach, liczących od 25.000 do 45,000 mieszkańców—6 osób;

w miastach liczących od 45.000 do 100.000 mieszkańców—7 osób;

w miastach, liczących powyżej 100.000 mieszkańców—8 osób.

Art. 4.

Główny Komitet Wyborczy ma prawo podzielić miasto na obwody głosowania i wyznaczyć dla każdego obwodu Miejscowy Komitet Wyborczy w liczbie 5-iu członków z pośród osób, korzystających w danym obwodzie z biernego prawa wyborczego i nie będących członkami Głównego Komitetu Wyborczego. Członkowie miejscowego Komitetu Wyborczego wybierają ze swego grona przewodniczącego.

Art. 5.

Dla prawomocności zebrań Komitetów wyborczych niezbędna jest obecność większości ich członków. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Wrazie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Art. 6.

Członkowie Głównych i Miejscowych Komitetów Wyborczych pobierają z funduszów miejskich djety dzienne w wysokości następującej:

1. 10 mk. (20 koron) w miastach, liczących mniej niż 25.000 mieszkańców.

2. 20 mk. (40 koron) w pozostałych miastach.

Art. 7.

Wszelkie koszta, związane z przeprowadzeniem wyborów, ponoszą gminy miejskie.

Art. 8.

Milicja miejska obowiązana jest wykonywać rozporządzenia Komitetów Wyborczych, dotyczące wyborów.

Art. 9.

Skład Głównego Komitetu Wyborczego i Miejscowych Komitetów Wyborczych oraz lokal i godziny ich urzędowania należy podać do publicznej wiadomości najpóźniej 5-go dnia po zarządzeniu wyborów zgodnie z art. 1 niniejszego Regulaminu

**~~Ustalanie list wyborców w miastach, liczących ponad 45.000 mieszkańców.~~**

Art. 10.

W miastach, liczących ponad 45,000 mieszkańców, prezydenci lub burmistrze obowiązani są sporządzić dla każdego obwodu w porządku alfabetycznym listę osób, uprawnionych do głosowania w myśl art. 2 Dekretu o wyborach do Rad Miejskich z d. 13 grudnia 1918 r. W listach tych powinno być podane imię, nazwisko, wiek, zawód i miejsce zamieszkania każdej osoby. Do list winny być dołączone spisy osób, pozbawionych czynnego prawa wyborczego w myśl art. 3 Dekretu o wyborach do Rad Miejskich. Sporządzone spisy należy przesłać Miejscowym Komitetom Wyborczym najpóźniej 10-go dnia po zarządzeniu wyborów zgodnie z art. 1 niniejszego Regulaminu.

Art. 11.

Listy wyborców, po zbadaniu ich w ciągu 2-ch dni przez Miejscowe Komitety Wyborcze, zostaną wywieszone do przejrzenia w lokalach Miejscowych Komitetów Wyborczych na 3 dni.

Art. 12.

Każdy obywatel pełnoletni może wnosić w ciągu tych 3-ch dni do Miejscowego Komitetu Wyborczego ustnie lub piśmiennie poparte odpowiedniemi dowodami reklamacje o wykreślenie z listy lub wpisanie na listę siebie lub jakiejkolwiek innej osoby.

Art. 13.

Miejscowy Komitet Wyborczy winien przesłać odpowiednie zawiadomienie osobom, co do których wniesiono reklamacje o wykreślenie z listy wyborców, najpóźniej nazajutrz po otrzymaniu reklamacji.

Art. 14.

Osoby, których prawo głosowania podano w wątpliwość, mogą wnosić obronę do Miejscowego Komitetu Wyborczego w ciągu 2-ch dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

Art. 15.

Miejscowy Komitet Wyborczy rozstrzyga ostatecznie reklamacje i przeciwreklamacje w ciągu 3-ch dni od chwili upływu terminu obrony w wypadkach reklamacji o wykreślenie, i w ciągu 3-ch dni od daty otrzymania reklamacji przez Komitet w innych wypadkach,—poczem ustala ostatecznie listę wyborców danym obwodzie głosowania.

Art. 16.

Wykreślenie nazwiska z listy wyborców winno być stwierdzone podpisem przewodniczącego Komitetu Wyborczego. Wycieranie nazwisk jest niedopuszczalne.

**Ustalanie list wyborców w miastach, liczących mniej niż 45,000 mieszkańców.**

Art. 17.

W miastach, liczących mniej niż 45,000 mieszkańców, zapisanie na listę wyborców następuje na żądanie wyborcy, zgłoszone przez niego osobiście do Głównego Komitetu Wyborczego lub też, jeśli miasto podzielone jest na obwody głosowania, do Miejscowego Komitetu Wyborczego. Zgłoszenie winno nastąpić w ciągu 10-iu dni od dnia zarządzenia wyborów zgodnie z art. 1 niniejszego Regulaminu.

Art. 18.

O zapisaniu na listę wyborców decyduje Główny, wzgl. Miejscowy Komitet Wyborczy. W razie odmowy zapisania na listę wyborca ma prawo żądać umotywowania odmowy. W miastach, podzielonych na obwody głosowania, można się odwołać w ciągu 3-ch dni od decyzji Miejscowego Komitetu Wyborczego do Głównego Komitetu Wyborczego.

Art. 19.

Ustalenie i zamknięcie list wyborców winno nastąpić najpóźniej 15-go dnia po zarządzeniu wyborów zgodne z art. 1 niniejszego Regulaminu.

**Przedstawianie kandydatów.**

Art 20.

Kandydatury na radnych winny być zgłoszone na ręce przewodniczącego Głównego Komitetu Wyborczego nie później, niż 15-go dnia po zarządzeniu wyborów zgodnie z art. 1 niniejszego Regulaminu.

Art. 21.

Każda lista kandydatów musi być podpisana conajmniej przez:

20 wyborców w miastach, liczących mniej niż 5.000 mieszkańców;

40 wyborców w miastach, liczących od 5,000 do 25,000 mieszkańców;

60 wyborców w miastach, liczących od 25,000 do 45,000 mieszkańców;

80 wyborców w miastach, liczących od 45,000 do 100,000 mieszkańców;

100 wyborców w miastach, liczących więcej niż 100,000 mieszkańców.

Art. 22.

Lista kandydatów winna zawierać półtora raza tyle nazwisk, ile wynosi liczba radnych, wy-

bieranych w danem mieście. Jeśli liczba radnych, przypadająca na dane miasto, jest nieparzysta, to otrzymanego przy mnożeniu ułamka nie bierze się w rachubę. Listy kandydatów, zawierające większą lub mniejszą liczbę nazwisk, są ważne; w pierwszym wypadku bierze się pod uwagę tylko nazwiska, wypisane do liczby, w niniejszym artykuie przewidzianej.

Art. 23.

Na każdej liście obok nazwisk kandydatów powinien być podany ich wiek, zawód i miejsce zamieszkania. Nazwiska kandydatów winny być opatrzone numerem kolejnym.

Art. 24.

Na liście kandydatów jeden z podpisanych wyborców winien być wskazany, jako mąż zaufania, którego zadaniem będzie: 1) dostarczanie brakujących podpisów; 2) uzupełnianie niedostatecznych danych co do osób kandydatów; 3) dostarczanie przewodniczącemu Głównego Komitetn Wyborczego materjałów, potrzebnych do badania list.

Art. 25.

Jeżeli przewodniczący Głównego Komitetu Wyborczego uzna, że lista kandydatów jest nieważna, lub że nieważne są poszczególne kandydatury, na niej wymienione, — to zawiadamia o tem męża zaufania w ciągu 2-ch dni od chwili otrzymania listy. Mąż zaufania ma prawo w ciągu doby od chwili otrzymania tego zawiadomienia odwołać się do Głównego Komitetu Wyborczego, który sprawę rozstrzyga ostatecznie i obowiązany jest wydać decyzję w ciągu doby od chwili odwołania się do niego.

Art. 26.

Przewodniczący Głównego Komitetu Wyborczego obowiązany jest podać do publicznej wiadomości wszystkie ważne listy kandydatów, opatrzone numerem porządkowym według kolei, w jakiej zostały zgłoszone, najpóźniej na 3 dni przed dniem głosowania.

Art. 27.

Wrazie zgłoszenia w terminie jednej tylko listy kandydatów, jak również wrazie zgłoszenia kilku list z ogólną liczbą kandydatów, nie większą od liczbz radnych, przypadających na dane miasto, głosowanie nie odbywa się: natomiast Główny Komitet Wyborczy ogłasza o wyborze na radnych kandydatów zgłoszonych. Wrazie zgłoszenia niedostatecznej liczby kandydatów, lub wogóle niezgłoszenia ich brakującą liczbę, względnie wszystkich radnych mianuje Minister Spraw Wewnętrznych na przedstawienie Głównego Komitetu Wyborczego.

## Głosowanie.

Art. 28.

Głosowanie odbyć się powinno 23-go dnia po zarządzeniu wyborów zgodnie z art. 1 niniejszego Regulaminu, i trwać będzie od godziny 8-ej rano do godz. 10-ej wieczorem.

Art. 29.

Najpóźniej na 3 dni przed dniem głosowania przewodniczący Głównego Komitetu Wyborczego powinien przez publiczne obwieszczenie ogłosić dzień i godziny, w których odbywać się będzie głosowanie, oznaczyć lokal wyborczy dla każdego obwodu głosowania, oraz podać do wiadomości najważniejsze przepisy, dotyczące głosowania.

Art. 30.

Przewodniczący Głównego, wzgl. Miejscowego Komitetu Wyborczego zaprasza dwie osoby z pośród wyborców do asystowania przy czynności odbierania głosów przez komitet wyborczy.

Art. 31.

Lokal wyborczy powinien mieć conajmniej jeden przedział zamknięty do składania głosu przez wyborcę.

Art. 32.

Do głosowania używa się urzędowych kart, na których wydrukowane są numery porządkowe list kandydatów. Karty te opatrzone są na odwrotnej stronie pieczęcią urzędową Głównego Komitetu Wyborczego i powinny znajdować się w dostatecznej liczbie w każdym lokalu wyborczym.

Art. 33.

Głosowanie odbywa się w sposób następujący: Wyborca, wszedłszy do lokalu wyborczego, udaje się do stołu, przy którym urzęduje Główny wzgl. Miejscowy Komitet Wyborczy, i wymienia swoje imię i nazwisko. Po sprawdzeniu przez członka, prowadzącego protokół, czy imię i nazwisko wyborcy znajduje się na liście wyborców, i po stwierdzeniu tożsamości jego osoby, — wyborca otrzymuje kartę do głosowania, poczem na osobności w zamkniętym przedziale podkreśla piórem lub ołówkiem numer listy, na którą chce oddać swój głos. Następnie składa lub zwija kartę do głosowania i wręcza ją przewodniczącemu Komitetu Wyborczego, który wrzuca ją do urny wyborczej. Jednocześnie jeden z członków Komitetu Wyborczego czyni obok nazwiska wyborcy na liście wyborców odpowiednią adnotację, poczem wyborca opuszcza lokal wyborczy.

Art. 34.

Od chwili rozpoczęcia głosowania do chwili jego zakończenia winna być obecną w lokalu wyborczym większość członków Głównego wzgl. Miejscowego Komitetu Wyborczego.

Art. 35.

Z uderzeniem godziny dziesiątej wieczorem przewodniczący Komitetu Wyborczego nakazuje zamknięcie lokalu wyborczego. Od tej chwili mogą głosować tylko wyborcy, którzy jeszcze przed uderzeniem godziny dziesiątej znajdują się w lokalu wyborczym.

Art. 36.

Z przebiegu głosowania prowadzi się protokół, który winien być podpisany przez przewodniczącego i conajmniej dwuch członków Głównego wzgl. Miejscowego Komitetu Wyborczego.

Art. 37.

Po zamknięciu głosowania, przewodniczący Głównego wzgl. Miejscowego Komitetu Wyborczego wyjmuje złożone do urny wyborczej karty i oblicza je, nie rozwijając. Następnie porównywa się liczbę kart z ustaloną na podstawie adnotacji liczbą wyborców, którzy głosowali. Wrazie niezgodności tych liczb należy odpowiednią wzmiankę zamieścić w protokule.

Art. 38.

Wrazie przerwania głosowania akta wyborcze, urnę wyborczą i karty do głosowania należy opieczętować i przechować w lokalu wyborczym pod odpowiedzialnością przewodniczącego Komitetu Wyborczego.

## Stwierdzenie wyniku głosowania.

Art. 39.

W miarę możności natychmiast po ukończeniu głosowania Główny wzgl. Miejscowy Komitet Wyborczy przystępuje do sprawdzenia ważności poszczególnych kart do głosowania i do obliczenia głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów. Gdyby natychmiastowe sprawdzenie ważności kart i obliczenie głosów było niemożliwe, należy zastosować przepis art. 38.

Art. 40.

Nieważne są: 1) karty do głosowania, nieostemplowane znakiem urzędowym; 2) karty do głosowania puste; 3) karty, użyte do głosowania przez wyborcę w sposób, nieprzewidziany w niniejszym Regulaminie, naprz. podpisane lub opatrzone znakiem odróżniającym.

Art. 41.

Protokuł z przebiegu głosowania. odbytego przed Miejscowym Komitetem Wyborczym, winien być przesłany natychmiast po obliczeniu głosów wraz z kartami do głosowania, listami wyborców i wnioskami Komitetu Miejscowego Głównemu Komitetowi Wyborczemu.

Art. 42.

Główny Komitet Wyborczy decyduje ostatecznie o nieważności poszczególnycch oddanych kart do głosowania na podstawie art. 40.

Art. 43.

Posiedzenie Głównego Komitetu Wyborczego w celu ostatecznego ustalenia wyniku głosowania winno się odbyć najpóźniej na 3-ci dzień po dniu głosowania.

Art. 44.

Główny Komitet wyborczy, po obliczeniu głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów, przystępuje do rozdzielenia mandatów radzieckich między poszczególne listy według zasad następujących:

Ważne głosy, oddane na poszczególne listy kandydatów, zostają zliczone. Otrzymaną sumę dzieli się przez zwiększoną o jedynkę ogólną liczbę radnych, którzy mają być wybrani w danem mieście. Przez otrzymany stąd iloraz zostają podzielone liczby głosów, które padły na poszczególne listy kandydatów. Każda lista otrzymuje mandaty w takiej liczbie, jaka wypadła z ostatniego dzielenia. Jeżeli po dokonaniu tego podziału pozostają jeszcze miejsca nie zajęte, to liczbę głosów, która padła na każdą liste kandydatów, dzieli się przez powiększoną o jedynkę liczbę miejsc, każdej liście przyznanych. Pierwsze miejsce do obsadzenia należy się tej liście, która wówczas wykaże największy iloraz. W ten sposób postępuje się dalej w miarę potrzeby.

*Uwaga do art. 44.* Sposób obliczeń wyjaśni przykład następujący: Przypuśćmy, że w mieście, wybierającem 12 radnych, zgłoszono 4 listy kandydatów. Na listę A padło 327 głosów, na listę B - 589 głosów, na listę C—118 głosów, na listę D—58 głosów. Na wszystkie listy kandydatów ogółem padły 1,092 głosy. Liczba ta zostaje podzelona przez zwiększoną o jedynkę liczbę radnych, wybieranych w danem mieście, a więc przez 13. Dzieląc następnie przez otrzymany stąd iloraz 84 liczby głosów, które padły na poszczególne listy kandydatów, otrzymujemy dla listy A — liczbę 3, dla listy B — liczbę 7, dla listy C — liczbę 1, dla listy D — 0. Liście A należy więc przyznać 3 mandaty, liście B—7 mandatów, liście C—1 mandat, lista D zaś nie otrzymuje żadnego mandatu. Ponieważ jednak dane miasto wybiera 12 radnych, przeto pozostaje jeszcze jedno miejsce niezajęte. Aby się przekonać, której liście to miejsce się należy, dzielimy kolejno liczby głosów, które padły na poszczególne listy kandydatów przez powiększone o jedynkę liczby mandatów, tym listom przyznanych. Z pierwszego dzielenia (327 przez 4) wypada iloraz 81, z drugiego (589 przez 8)—iloraz 73, z trzeciego (118 przez 2)—iloraz 59. Lista A wykazała największy iloraz (81), zatem tej liście przyznać trzeba owo miejsce do obsadzenia. Ostatecznie więc lista A otrzymuje 4 mandaty, lista B—7 mandatów, lista C—1 mandat, razem 12 mandatów.

Art. 45.

Wrazie, gdyby kilka list miało jednakowe prawo do tego samo miejsca, — rozstrzyga los.

Art. 46.

Porządek kolejny wybranych ustala się według następstwa nazwisk na listach kandydatów.

Art. 47.

Każda lista kandydatów otrzymuje liczbę zastępców radnych, wynoszącą połowę liczby radnych, przyznanych tej liście, według kolejnego porządku nazwisk. Jeśli liczba radnych, przyznana danej liście, jest nieparzysta, to ułamka, wypadającego z podzielenia tej liczby przez 2, nie bierze się w rachubę. Wrazie, gdyby otrzymana w ten sposób ogólna liczba zastępców radnych w danem mieście

była mniejszą od połowy liczby radnych, to brakujące miejsca zastępców rozdziela się pomiędzy listy, które otrzymały najwięcej mandatów, dodając każdej liście po jednym zastępcy.

**Postanowienia końcowe.**

Art. 48.

Zakwestjonowanie wyborów może nastąpić tylko w tym wypadku, jeśli zostanie udowodnione oszustwo, przekupstwo lub gwałt, wykluczający wolny i tajny wybór, albo jeśli podczas wyborów pogwałcone zostaną przepisy Dekretu o wyborach do Rad Miejskich z d. 13 grudnia 1913 r., lub niniejszego Regulaminu.

Art. 49.

Każdemu wyborcy przysługuje prawo zakwestjonowania na podstawie art. 48 ważności wyborów w ciągu 2-ch tygodni od chwili ogłoszenia ich wyniku. O ważności wyborów decyduje w miastach, mających mniej. niż 25,000 mieszkańców, w pierwszej instancji miejscowa władza nadzorcza, w drugiej i ostatniej instancji — Minister Spraw Wewnętrznych. W miastach, mających więcej niż 25,000 mieszkańców, Minister Spraw Wewnętrznych decyduje w pierwszej i ostatniej instancji.

Art. 50.

Skargi co do nieważności wyborów winny być składane na piśmie do Głównego Komitetu Wyborczego, który w terminie 3-dniowym winien je przesłać wraz z wyjaśnieniem do właściwej władzy nadzorczej. Decyzja władzy nadzorczej pierwszej instancji winna zapaść w terminie 3-dniowym od chwili otrzymania skargi. Od decyzji miejscowej władzy nadzorczej służy sprzeciw w ciągu 2-ch tygodni do Ministra Spraw Wewnętrznych, który wydaje decyzję ostateczną. Sprzeciw winien być złożony do miejscowej władzy nadzorczej. Wrazie unieważnienia wyborów przez miejscową władzę nadzorczą lub przez Ministra Spraw Wewnętrznych, Minister Spraw Wewnętrznych w ciągu 6-ciu tygodni zarządza nowe wybory.

Warszawa, dnia 17 grudnia 1918 r.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Thugutt.*

Szef Sekcji Samorządowej:
(—) *K. Sienkiewicz.*

## 47.

## ROZPORZĄDZENIE

## Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie zawierania umów koncesyjnych w zakresie ważniejszych urządzeń użyteczności publicznej, jako to: gazowni, elektrowni, kanalizacji, wodociągów, tramwajów, rzeźni, łaźni i t. p.

Zarządy gmin miejskich i wiejskich, oraz powiatowe związki samorządowe, pragnące zawrzeć umowę koncesyjną w zakresie ważniejszych urządzeń użyteczności publicznej, jako to: gazowni, elektrowni, kanalizacji, wodociągów, tramwajów, rzeźni, łaźni i t. p., są obowiązane:

Art. 1.

Ułożyć projekt umowy z przedsiębiorcą w uzgodnieniu z obowiązującemi w okresie zawarcia umowy rozporządzeniami Władz Państwowych, mając na celu rzeczywiste interesy ogółu swych obywateli.

Art. 2.

Przy projektowaniu umowy kierować się wskazówkami, wydanemi przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dla układania umów koncesyjnych, i powoływać do tej czynności rzeczoznawców zgonie z odnośną instrukcją Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 20 sierpnia 1918 r., № 10029/IX. 3598.

Art. 3.

W pierwszym punkcie projektowanej umowy zamieszczać ustęp, że umowa może wejść w życie dopiero po zatwierdzeniu jej przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 4.

Odpis projektowanej umowy wraz z załącznikami przesłać do zbadania i zatwierdzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Art. 5.

Do czasu zatwierdzenia umowy nie przystępować do wykonywania poszczególnych jej punktów, ograniczając się jedynie do czynności przygotowawczych, nie zobowiązujących ani Władz Samorządowych, ani przedsiębiorcy.

Art. 6.

Koncesje na urządzenia elektryczne, udzielone przez b. Władze Okupacyjne przed wydaniem niniejszego rozporządzenia, podlegają rewizji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie natychmiast.

Warszawa, dnia 18 grudnia 1918 r.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Thugutt.*

# III.

## 48.

### Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych do Inspektorów i powiatowych Lekarzy Weterynarji w przedmiocie stosowania praw i przepisów weterynaryjnych, mających moc obowiązującą przed wojną.

Wobec przejęcia od b. władz okupacyjnych całego zarządu spraw weterynarji Państwowej, Ministerstwo Spraw Wenętrznych zawiadamia Pana, że wszelkie prawa i przepisy weterynaryjne, które miały w Królestwie Polskiem moc obowiązującą do wybuchu wojny, pozostają i nadal w swej sile, a to do czasu wydania nowej ustawy weterynaryjnej.

Z tego więc względu i w walce z chorobami zaraźliwemi i stadnemi u zwierząt domowych należy stosować środki weterynaryjno-policyjne, wskazane w prawie z dnia 10 czerwca 1902 r. i w odnośnych przepisach obowiązujących.

Jednocześnie jednak Ministerstwo musi zaznaczyć, że do chwili zatwierdzenia norm szacunkowych, w celu wydawania podług nich wynagrodzenia za zwierzęta domowe, wybite lub padłe od szczepień przy uśmierzaniu wyżej wspomnianych chorób, wybijanie oraz szczepienia powinny być stosowane jedynie za zgodą właścicieli zwierząt.

Warszawa, dnia 19 listopada 1918 r.

za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *St. Ustyanowski.*

## 49.

### Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie używania tytułu „Obywatel".

Do Szefów Sekcji i Naczelników Wydziałów w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Zgodnie z opinją Rady Ministrów należy w wewnętrznej i zewnętrznej korespondencji służbowej zamiast tytułu „pan" używać tytułulu „obywatel".

Zarządzenie to wchodzi natychmiast w życie

Warszawa, dnia 23 listopada 1918 r.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Thugutt w. r.*

## 50.

### Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych do powiatowych Lekarzy Weterynarji w przedmiocie utrzymania w mocy zarządzeń b. władz okupacyjnych niemieckich, dotyczących dozoru nad rzeźniami i oględzin mięsa.

Pozostałe po władzach okupacyjnych niemieckich zarządzenia, dotyczące dozoru nad rzeźniami i oględzin mięsa, należy utrzymać i nadal, ponieważ mają one doniosłe znaczenie dla weterynarji i zdrowia publicznego.

Wobec tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca mieć stały nadzór nad wymienionemi instytucjami i zarządzać zmiany personelu oglądaczy, o ile tego będzie wymagała potrzeba, komunikując o zaszłych zmianach do decyzji i zatwierdzenia Ministerstwa.

Warszawa, dnia 26 listopada 1918 r.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *St. Ustyanowski w. r.*

## 51.

### Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych do Obywateli Komisarzy Ludowych w przedmiocie podatku od inwentarza na cele odszkodowań za zniszczone z powodu chorób zakaźnych bydło i konie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o zakomunikowanie, w jakim rozmiarze pobierany był przez władze okupacyjne podatek od inwentarza na cele odszkodowań za zniszczone z powodu chorób zakaźnych bydło i konie. Czy powyższy podatek pobierany jest obecnie i jakie sumy z powyższego podatku znajdują się w kasie powiatowej i w kasach gminnych.

Odpowiedzi należy adresować wprost do Wydziału Weterynarji Ministerstwa.

Warszawa, dnia 9 grudnia 1918 r.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Thugutt w. r.*

## 52.

## Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie stosowania przepisów, dotyczących czynnej walki z chorobami zaraźliwemi zwierząt.

Pomiędzy państwowymi lekarzami weterynarji, a właścicielami zwierząt chorych i podejrzanych o chorobę zakaźną zachodzą często nieporozumienia, bo ludność miejska i wiejska, nie zaznajomiona z zasadami ciągłości prawa i opartych na niem przepisów, sądzi, że z chwilą opuszczenia kraju przez władze okupacyjne ustały wszystkie stosowane dotychczas zarządzenia i przepisy obowiązujące. Celem więc zapobieżenia tego rodzaju wywypadkom i dla należytego uświadomienia ludności co do jej obowiązków i wynikającej stąd odpowiedzialności za przekroczenie prawa polecam: ogłosić bezzwłocznie we wszystkich miastach, osadach i wsiach powiatu poniżej zamieszczone przepisy i ze swej strony udzielać powiatowym lekarzom weterynarji niezbędnej pomocy i współdziałać ku utrwaleniu niezbędnego porządku w walce z chorobami zakażnemi zwierząt domowych.

1. Przepisy, dotyczące czynnej walki z chorobami zaraźliwemi zwierząt domowych, oparte na art. 1090—1190 Tomu XIII Ustawy Lekarskiej Zbioru Praw wyd. 1905 r., zachowują swą moc prawną do czasu wydania przez Sejm Ustawodawczy nowych praw i przepisów, wobec czego wszystkie przepisy dotychczasowe, dotyczące walki z nosacizną, muszą być ściśle przestrzegane.

2. Konie, podejrzane przez lekarzy weterynarji o nosaciznę, do czasu, zanim choroba zostanie ostatecznie stwierdzona, nie mogą być ani sprzedawane, ani wyprowadzane z danej miejscowości (gospodarstwa, folwarku, majątku lub wsi), mogą być używane tylko do robót w polu i to w ściśle ograniczonym rejonie (art. 4—11 obowiązujących przepisów, wydanych w 1912 r.).

3. Konie, uznane przez lekarzy weterynarji za chore na nosaciznę, podlegają zniszeniu z wydaniem odszkodowania właścicielowi podług szacunku, dokonanego przed zniszczeniem (art. 25 i 26 ob. przepisów).

4. Komisja weterynaryjna, w skład której wchodzą: lekarz weterynarji, przedstawiciele miejskich lub wiejskich władz (burmistrz, wójt gminy lub ich zastępcy) i dwaj obywatele miejscowi, o ile niema wybranych specjalnych delegatów, określają szacunek konia stosownie do jego wartości i cen bieżących, niezależnie od zgody właściciela (art. 7, 8, 9, 28 ob. przepisów).

5. Wynagrodzenie wydaje się: a) całkowite bez potrąceń za zwierzęta, podejrzane o zaraźliwą chorobę lub wątpliwie chore, zniszczone z rozporządzenia lekarza weterynarji lub komisji weterynaryjnej, b) w wysokości $^{3}/_{4}$ szacunku — za zwierzęta zniszczone, jako niewątpliwie chore (art. 29 i 30 obowiązujących przepisów).

6. Zażalenia właścicieli zwierząt na czynności i rozporządzenia lekarzy weterynarji i komisji weterynaryjnej skierowują się do inspektora weterynaryjnego, a w jego nieobecności — do Centralnego Zarządu Weterynaryjnego (art. 36).

7. W razie niewypełnienia przez właścicieli zwierząt przepisów co do zawiadamiania o wybuchu choroby, nieprzestrzegania zarządzonych środków ostrożności co do utrzymania i użytkowania chorych i podejrzanych o chorobę zwierząt, tracą oni prawo na otrzymanie odszkodowania (art. 34).

8. Powyższe wynagrodzenia wydawane będą za asygnacjami z kasy powiatowej w następnym 1919 r. z sum podatku, pobieranego od miejscowych zwierząt domowych po dokonanem ściągnięciu powyższego podatku, który obecnie zalega (art. 1183 i 1184 T. XIII Ustawy Lekarskiej).

9. Właściciele zwierząt, którzy nie uiszczą w swoim czasie powyższego podatku, nie otrzymają wynagrodzenia za zniszczone zwierzęta, zanim nie uiszczą podatku i nie przedstawią na to dowodu.

10. Niewypełnianie obowiązujących przepisów, nieprzestrzeganie zarządzonych środków ostrożności i przeciwdziałanie takim zarządzeniom pociąga za sobą odpowiedzialność sądową. Winni powyższych przekroczeń karani będą na mocy art. 112 Ustawy Karnej, o ile zaszłe przekroczenia nie będą wymagały kar surowszych, przewidzianych w innych artykułach tejże Ustawy.

Warszawa, dnia 11 grudnia 1918 r.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Thugutt w. r.*

# IV.

## 53.

## Rozporządzenie Ministra Aprowizacji w przedmiocie utworzenia Urzędu do Walki z Lichwą.

Ministerstwo Aprowizacji w celu zwalczania lichwy żywnościowej i spekulacji powołało do życia specjalny Urząd do Walki z Lichwą. Urząd ten będzie z całą energją i stanowczością zwalczał wszelkiego rodzaju lichwę żywnościową, uprawianą czy to przez producenta-wytwórcę, czy tez przez pośrednika-kupca-detalistę, jak również i gromadzenie towarów w celu sprzedaży ich z zarobkiem lichwiarskim. Jednakże bez pomocy społeczeństwa walka ta nie będzie skuteczna ani owocna i dlatego Ministerstwo Aprowizacji zwraca się do społeczeństwa z apelem, prosząc, aby jaknajusilniej poparło Urząd Walki z Lichwą nietylko słowem, ale i czynem, i aby o każdym wypadku lichwy żywnościowej, o każdym składzie przedmiotów pierwszej potrzeby, jak to żywność, materjały do opału, światła, obuwia lub odzieży, wyroby tytuniowe i t. p., niezwłocznie zawiadamiało Urząd Walki z Lichwą żywnościową, Żórawia róg Wielkiej. Jesteśmy przeświadczeni, iż z pomocą społeczeństwa zmożemy spekulację i ulżymy zbiedzonej przez wojnę ludności.

Warszawa, dnia 9 grudnia 1918 r.

Minister Aprowizacji:
(—) *Minkiewicz.*

Naczelnik Wydziału
Walki z Lichwą żywnościową:
(—) *L. Ptaszyński.*

## 54.

## Rozporządzenie Ministra Aprowizacji w sprawie obrotu bydłem, trzodą, owcami, mięsem i wyrobami z mięsa, słoniną, masłem, drobiem, rybami i jajami.

1) Obrót bydłem, trzodą, owcami, mięsem i wyrobami z mięsa, jakoteż słoniną jest w obrębie Państwa dla pokrycia zapotrzebowania ludności mniejszych ognisk konsumcyjnych wolny. Przewóz tych artykułów parostatkami, kolejami i ciężarowemi samochodami przysługuje wyłącznie upoważnionym dostawcom Ministerstwa Aprowizacji i dostawcom Warszawy, Łodzi, Galicji i Śląska w ramach wyznaczonego przez Ministerstwo Aprowizacji kontyngentu i za pozwoleniami, wydawanemi przez to Ministerstwo.

2) Obrót drobiem i rybami wewnątrz Państwa nie podlega żadnym ograniczeniom i jest dozwolony przewóz również kolejami, parostatkami i samochodami ciężarowemi bez specjalnie wydawanych pozwoleń przez Ministerstwo Aprowizacji.

3) Obrót masłem i jajami jest wolny w obrębie Państwa, jednak przewóz kolejami, parostatkami i samochodami może być dokonywanym tylko za pozwoleniami, wydawanemi przez Ministerstwo Aprowizacji.

4) Wywóz bez zezwolenia Ministerstwa Aprowizacji wszystkich wyżej wspomnianych artykułów poza granice Państwa jest wzboniony.

5) Niestosowanie się do ograniczeń, wymienionych w §§ 1, 2, 3 i 4 będzie pociągało za sobą konfiskatę towarów.

6) Rozporządzenie powyższe obowiązuje od daty ogłoszenia.

Za Ministerstwo Aprowizacji
(—) *Minkiewicz.*

Warszawa, 12 grudnia 1918 r.

## 55.

## Rozporządzenie Ministerstwa Aprowizacji dotyczące obrotu cukrem.

Wobec istnienia monopolu cukrowego, a co zatem idzie całkowitego sekwestru produkcji, sprzedaż cukru po cenach wyższych niż te, które zostały ustanowione uchwałą Rady Ministrów z dnia 2/XII r. b., a więc po cenach wyższych niż 2 mk. 18 fen. za funt kryształu i 2 mk. 23 fen, za funt rafinady, jest wzbroniona i każda tego rodzaju tranzakcja uznaną zostaje za nielegalną i w razie ujawnienia pociągnie za sobą konfiskatę cukru bez wynagrodzenia.

Dla uniknięcia tego rodzaju ewentualności, Ministerstwo Aprowizacji wzywa wszystkich posiadaczy cukru w ilościach przekraczających normalne własne spożycie, a więc posiadaczy cukru, przeznaczonego na sprzedaż, do zameldowania swych zapasów w przeciągu sześciu dni od daty niniejszego rozporządzenia.

Odnośne zgłoszenia winny być kierowane do Ministerstwa Aprowizacji (Wielka № 46) do Sekcji Przemysłowej, Wydziału Artykułów Monopolowych.

Warszawa, dnia 19 grudnia 1918 r.

Minister Aprowizacji:
(—) *Antoni Minkiewicz.*

Wydział Artykułów Monopolowych
Naczelnik Wydziału:
(—) *W. Brauman.*

# OBWIESZCZENIA.

**Ministerstwo Spraw Wewnętrznych organizuje jednoroczny kurs cegielnictwa.** Zadaniem kursu jest danie uzupełniającego wykształcenia technicznego zastępowi zawodowych pracowników, potrzebnych do odbudowy kraju, jako funkcjonarjuszy Wydziału Odbudowy M. S. W., samorządów i instytucji społecznych. Po ukończeniu kursu słuchacze otrzymają świadectwa instruktorów i majstrów cegielnianych.

Zajecia na kursie trwać będą codziennie od 6-ej do $9^1/_2$ wieczorem oprócz świąt i niedziel w ciągu dwuch semestrów.

Pierwszy semestr rozpocznie się 7 stycznia i trwać będzie do końca kwietnia, semestr drugi od pierwszych dni września do Nowego Roku. Miesiące letnie: maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień—przeznaczone są na obowiązkową praktykę w cegielniach, pod kierownictwem specjalistów.

Przyjmowani będą kandydaci, którzy: 1) ukończyli lat 18, 2) wykażą się świadectwem conajmnej ukończenia czteroodziałowej szkoły początkowej elementarnej, 3) posiadający dłuższą praktykę zawodową. Bez wymaganego świadectwa szkolnego będą przyjęci, jeżeli złożą egzamin wstępny, świadczący o ich przygotowaniu do korzystania z wykładów. Najwięcej pożądani są rzemieślnicy metalowi i drzewni. Od wszystkich słuchaczów wymaga się znajomości języka polskiego.

Opłata: wpisowe Mk. 10.—; za naukę Mk. 120.— rocznie w trzech ratach przy zapisaniu się 1-go maja i 1-go października.

Zapisy przyjmuje Wydział Odbudowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Warszawa, Kredytowa 9, VI pietro, Kancelarja. Składać należy: metrykę, świadectwo szkolne i zawodowe.

Zapisy do 2-go stycznia, rozpoczęcie wykładów 7-go stycznia.

---

## OBYWATELE.

Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, pragnąc zapewnić ład i porządek w kraju, dekretem z dnia 5-go Grudnia 1918 r., powołał do życia

MILICJĘ LUDOWĄ,

która będzie organem wykonawczym Rządu w regulowaniu spraw życia społecznego.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Naczelnym Dowództwem Wojsk Polskich mianował mnie Komendantem Głównym Milicji Ludowej.

Obywatele, w tej przełomowej chwili dziejowej żywioły nieodpowiedzialne usiłują wywołać i u nas anarchję i zamęt. Paskarstwo, bandytyzm, lichwa mieszkaniowa i t. p. objawy zwyrodnienia moralnego i społecznego coraz wiecej się szerzą.

**Walka bezwzględna z tymi objawami będzie naczelnem zadaniem Milicji Ludowej.**

Ciężkie i odpowiedzialne zadanie polecono mi spełnić. Mam stworzyć siłę, która ma zapewnić Ojczyźnie ład i porządek. Zadanie ponad siły, jeżeli koło mnie nie zszeregują się ludzie silni, którzy dobro Ojczyzny stawiają ponad życie.

**Do walki z wewnętrznym wrogiem Republiki Polskiej wzywam Was!**

Pierwszeństwo w przyjmowaniu do Milicji Ludowej mieć będą ochotnicy z wykształceniem wojskowem, mający od 20 do 30 lat życia, nieżonaci, umiejący czytać i pisać.

Kandydatów obowiązuje:

1. Podpisanie deklaracji.
2. Obowiązkowa służba aż do czasu określenia terminu przez Sejm Ustawodawczy.
3. Okazanie następujących dokumentów:
   a) dowód osobisty;
   b) poręczenię kilku poważnych i znanych obywateli (przynajmniej dwóch), względnie miarodajnej instytucji społecznej.

Bliższe warunki i zasady służby będą podawane do wiadomości przy zapisie. — W Warszawie biura zaciągowe czynne będą od dnia 18 do 31 grudnia 1918 r. w godzinach od 9 rano do 2 po poł. (za wyjątkiem 24, 25, 26 Grudnia) i mieszczą się:

VII Komisarjat Milicji Miejskiej — ul. Elektoralna 28.

X Komisarjat Milicji Miejskiej—ul. Przeskok 2.
XI „ „ „ ul. Wielka 33.
XIV „ „ „ Praga, ul. Wileńska 11.

Komisja lekarsko-wojskowa będzie czynna od 19 do 31 grudnia 1918 r. w g. od 9 do 2 po poł. w lokalu Komisarjatu XII przy ul. Daniłowiczowskiej № 10.

DO SZEREGU OBYWATELE!

Komendant Główny Milicji Ludowej
*Ignacy Boerner*,
Kapitan Wojsk Polskich.

---

Tłoczono w Drukarni Państwowej, Miodowa 20. 27.XII-18. 3292.